

Statsråden

Stortinget - Familie- og kulturkomiteen
Stortinget
0026 OSLO

Deres ref

Vår ref
20/3658-

Dato
30. september 2020

Dokument 8:135 S (2019-2020) om en norsk offentlig utredning om seksuell trakassering

Jeg viser til forslaget fra representantene Freddy André Øvstegård, Kari Elisabeth Kaski, Lars Haltbrekken, Mona Fagerås, Solfrid Lerbrekk og Katrine Boel Gregussen om en norsk offentlig utredning om seksuell trakassering.

Forslag:

"Stortinget ber regjeringen sette ned et offentlig utvalg for å få kunnskap og innhente ny forskning om seksuell trakassering i Norge og gi anbefalinger om tiltak mot dette, i alle samfunnsområder og sektorer, med et gjennomgående maktperspektiv. Utvalget bør være sammensatt av forskere og representanter for arbeidslivet."

Svar:

Omfang av seksuell trakassering

Seksuell trakassering er et alvorlig samfunnsproblem som krever aktiv innsats både for å avdekke omfang, for å forhindre at seksuell trakassering skjer, for å veilede personer som er utsatt for seksuell trakassering og for å behandle saker om seksuell trakassering. Omfanget av seksuell trakassering er omfattende. Spesielt unge kvinner er utsatt.

Statistisk sentralbyrås (SSB) levekårsundersøkelse om arbeidsmiljø viser at 4 prosent av alle sysselsatte 18-66 år jevnlig ble utsatt for uønsket seksuell oppmerksomhet i 2019. En beregning fra SSB viser at dette tilsvarer ca. 114 000 personer.

Langt flere kvinner enn menn er utsatt; 8 prosent blant kvinner, 2 prosent blant menn. Unge kvinner er mest utsatt. Hele 17 prosent av kvinner i alderen 18-24 år er utsatt for uønsket seksuell oppmerksomhet. Etter SSBs beregning tilsvarer dette 24 000 sysselsatte kvinner.

Denne undersøkelsen er tatt opp to år etter at #metoo startet, og viser urovekkende nok at seksuell trakassering ikke har avtatt i det norske samfunnet. Tallene er om lag de samme som ved siste måling i SSB, som var i 2016.

Seksuell trakassering finner sted på alle samfunnsområder. Undersøkelser fra ulike sektorer viser samme tendens som SSB-undersøkelsen - stabile eller også økende tall over seksuell trakassering og at kvinner utsettes i langt større grad enn menn.

De nordiske likestillingsministrene har vedtatt en flerårig forskningssatsing om seksuell trakassering i arbeidslivet i Norden, med oppstart 2021.

Seksuell trakassering er forbudt

Seksuell trakassering er forbudt. Det fastslår både likestillings- og diskrimineringsloven (§ 13) og arbeidsmiljøloven (§ 13-1). Et forbud har vist seg å ikke være nok.

Lavterskeltilbud for behandling av saker om seksuell trakassering og antall saker

Diskrimineringsnemnda ble 1. januar 2020 etablert som et kostnadsfritt lavterskeltilbud for behandling av saker om seksuell trakassering. Nemnda er gitt myndighet til å håndheve forbudet mot seksuell trakassering i likestillings- og diskrimineringsloven. De er videre gitt myndighet til å ilegge oppreisning i saker om seksuell trakassering innenfor arbeidslivet.

Vi har fått tall over totalt antall saker til behandling i Diskrimineringsnemnda siden loven trådte i kraft. Oversikten viser at:

- Fem saker er avsluttet uten avgjørelse (innebærer at klager ikke har fulgt opp saken når nemnda har bedt om ytterligere informasjon)
- Tre saker er avvist
- En sak er henlagt
- Fire saker er foreløpig ikke behandlet

Det lave antall saker kan tyde på at lavterskeltilbudet ikke er godt nok kjent blant personer som opplever seksuell trakassering.

Veiledning og hjelpetilbud til personer som utsettes for seksuell trakassering

Det er viktig at personer som utsettes for seksuell trakassering får tilbud om profesjonell veiledning. Likestillings- og diskrimineringsombudets veilednings- og hjelpetilbud til personer som utsettes for seksuell trakassering er derfor styrket. Likestillings- og diskrimineringsombudet veileder både enkeltpersoner og arbeidsgivere om rettigheter og plikter i konkrete trakasseringssaker. I tillegg kurser ombudet arbeidsgivere om hvordan de kan jobbe forebygge seksuell trakassering på arbeidsplassen.

Forebygge og hindre seksuell trakassering

Som leder på en arbeidsplass, i en organisasjon og i en utdanningsinstitusjon er man pålagt å jobbe aktivt for å forebygge seksuell trakassering. Dette følger direkte av likestillings- og diskrimineringsloven paragraf 13. Av loven følger også at offentlige myndigheter har en plikt til å forebygge seksuell trakassering, og at alle arbeidsgivere innenfor sin virksomhet skal søke å hindre seksuell trakassering.

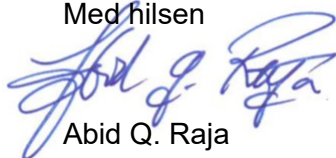
Det er utviklet metoder for å kartlegge og forebygge seksuell trakassering. Dette er viktige verktøy i kampen mot seksuell trakassering. Jeg nevner her kort Arbeidsgiverportalen, som har informasjonssider om hva arbeidsgivere skal foreta seg i saker om seksuell trakassering på arbeidsplassen, kampanjen *Sammen setter vi strek for seksuell trakassering* som er et verktøy for forebygging og håndtering av seksuell trakassering på jobb, at elever i det nye læreplanverket skal lære om seksualitet og kjønn og det å kunne sette grenser og respektere andres, samt merkeordningen Balansemerket mot seksuell trakassering i kulturlivet.

Anbefaling

Til tross for #metoo, lovforbud mot seksuell trakassering, lavterskeltilbud for saker om seksuell trakassering, og klare plikter og metoder for å forebygge og hindre seksuell trakassering ser det ikke ut til at omfanget av seksuell trakassering reduseres. Seksuell trakassering er et omfattende problem for kvinners muligheter i arbeidslivet. 24 000 unge sysselsatte kvinner (beregnet tall) har blitt utsatt for uønsket seksuell oppmerksomhet, kommentarer eller lignende, månedlig eller mer i 2019. Det kan ikke fortsette.

Jeg er derfor enig med forslagsstillerne i at det er behov for ytterligere tiltak som kan bidra til å forebygge seksuell trakassering. Jeg tror imidlertid ikke et offentlig utvalg er rett medisin. Det tar for lang tid. Vi har kunnskap om omfanget. Seksuell trakassering er et alvorlig samfunnsproblem som for mange utsettes for. Vi må derfor handle raskt og få på plass tiltak. Jeg vil derfor vurdere å sette ned et hurtigarbeidende ekspertutvalg i kampen mot seksuell trakassering. Vi skal ha et samfunn fritt for seksuell trakassering. Da må det settes inn forebyggende tiltak som kan supplere dagens tiltak mot et vedvarende samfunnsproblem. Et hurtigarbeidende ekspertutvalg vil kunne foreslå målrettede forebyggende tiltak.

Med hilsen

Abid Q. Raja